

Kmetijski list

Glasiło „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Narodna:
K 50—
25—
1—
Posamezna številka.

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:
1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K 1—
uradne razglase 1:50
reklame 2—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Vprašanje draginje.

Krivi preroki so bili vsi, ki so označevali, da se skoraj izboljša naše gospodarsko življenje, ker draginja narašča, naša valuta pa pada. To žalostno dejstvo je sicer že od davna znano vsem in vlada je celo sklicala paranket, ki naj bi prinesle rešitev. Toda pravega uspeha ni bilo. Energične odredbe, ki bi edino rešila položaj, ni bilo, z besedami, pa naj bodo te še tako lepe, pa se ne reši nobenega gospodarskega položaja. In vkljub očitni škodi, ki jo povzroča draginjsko vprašanje, bi to ostalo še dalje nedotaknjeno, da ni nastopilo novo dejstvo — ljubljanske občinske volitve.

Sedaj pa čitamo nakrat o deputacijah, ki hodijo na predsedstvo vlade v Ljubljani in ki zahtevajo razne odredbe proti draginji. In vsi ljubljanski listi podpirajo te deputacije.

Nimamo končno ničesar proti temu, da vlada stori vsaj nekaj, da bo obvarovano uradništvo pred obupnimi posledicami naraščajoče draginje. In kot stranka, ki čuti vseskozi socialno, bi bili s svoje strani pripravljeni, da kolikor le mogoče omilimo in zmanjšamo draginjo. Odločno pa moramo nastopiti proti temu, da bi se reševala draginja na škodo kmeta in prav posebno pa obsojamo, da naj bi bil kmet tisti, ki bi moral trpeti vsled grehov — demokratov.

In tak poizkus je bil storjen od strani zastopnikov uradnih organizacij, in kar je najbolj čudno, ga hoče ljubljanska vlada celo podpreti.

Po poročilu ljubljanskih listov je namreč zahtevala deputacija uradnih organizacij med drugim, da se *izvoz živin in v prvi vrsti klavne živine prepove, oziroma kontingentira in da se dovolijo uradnikom novi poviški plač*. In ljubljanski listi poročajo dalje neverjetnost, da je g. dr. Baltič priznal upravičene pritožbe in zahteve deputacije ter odgovoril, da hoče vse storiti pri centralni vladi, da se ugotovi zahtevam uradništva.

Ne vemo, v koliko so poročila ljubljanskih listov točna, po njihovem

službenem tonu pa moremo sklepati, da niso iz trte izvita. In po izkušnjah moremo biti celo prepričani, da so poročila povsem resnična.

Ne bomo se spuščali v podrobno kritiko spomenice ljubljanskih uradnih organizacij, temveč čisto na kratko, v kolikor je to pač mogoče, pripomnimo sledeče:

Zahtevo po prepovedi izvoza živine more izreči le človek, ki hoče postavljati vse narodno gospodarstvo na glavo. Nimamo za izvoz drugo ko živino in les. Ker je pomanjkanje lesa v tujini občutno padlo, zato je danes naš glavni izvozni produkt živina. Edino-le z izvozom pa si moremo izboljšati stanje naše valute, od katere zopet odvisi rast ali padec draginje. Kdor podpira torej izvoz, ta boljše valuto in manjša draginjo. To je tako enostavna resnica, ki jo more tajiti le absoluten nevednež v narodnem gospodarstvu.

Ugovor, da z izvozom rastejo cene živine, ne velja in je naravnost značilen za naivnost, s katero se rešujejo pri nas gospodarska vprašanja. Ni sile na svetu, ki bi mogla, kadar je po vsem svetu prosta trgovina, siliti posameznike, da prodajajo svoje produkte v škodo. Slovenskega kmeta pa se hoče prisiliti, da naj prodaja živino po petnajst kron, dočim bi moral z ozirom na italijanske cene dobiti najmanj trideset kron, kar se mestoma tudi že dogaja. Ljudje, ki hočejo prepovedati izvoz živine, prezrejo popolnoma dejstvo, da se pri nas plačuje kmetu živina globoko pod svetovno ceno, dočim mora plačati kmet vse po svetovni ceni. Čisto pozablja se pri nas, da je živina najmanj narasla v ceni in da je danes v Jugoslaviji najcenejše še vedno meso.

Poleg tega pa je treba računati tudi s katastrofalnimi posledicami suše. Neglede na to, da bo imel letos naš kmet silno malo poljskih pridelkov in da bo že s tem gospodarsko strahovito udarjen, je naš kmet vsled popolnega pomanjkanja krme prisiljen, da odda svojo živino. Kam pa naj odda živino, če je pa v državi veliko, veliko živine več, kakor je pa more porabiti prebivalstvo. Edina rešitev za kmetovalca je, da svojo živino proda v tujino, in naravnost gospodarska pridobitev za vso državo je, če jo more dobro prodati. Milijoni pridejo s tem v deželo, ki morajo popraviti valuto in ki dvignejo gospodarsko moč kmeta tako, da bo mogel plačati davke, ker danes jih ne more. Zato mora biti izvoz živine prost, zato je to točka, ki je za nas odločilnega pomena.

Kontingentiranje izvoza živine ne pomeni drugo, ko na eni strani ustvari izvozničarstva, na drugi strani pa najbolj nesocialen udar ravno proti najbolj bednemu kmetu. Če bo kontingentiran uvoz, potem ne bomo dosegli drugo, kakor da se bodo redili prekupčevalci, ki bodo prodajali živino v Italijo ravno tako drago kot sedaj, naš priprosti kmet pa jim bo moral prodajati živino za slepo ceno. Mirne vesti prepuščamo vsakemu, da izreče o tem svojo sodbo.

Danes kupujejo ljubljanski mesarji živino tudi po 12 kron, v Ljubljani se pa prodaja meso od 24 do 36 kron. Kako je to mogoče, da morejo v Ljubljani prodajati nekateri meso po 24 kron, dočim drugim ni zadosti niti 36 kron. Razlika 12 kron pri kilogramu! Kdo je kriv te razlike, kdo se redi na račun konsumentov in producentov? Številke tako prepričevalno govore, da prekupčevalci in njihče drugi ko prekupčevalci in vendar se jim nihče ne upa zameriti! Ali so mesarji za ljubljanske občinske volitve res tako važni, da se nihče ne upa nastopiti proti njim?

Ljubljanska mestna občina ima obsežne travnike in rediti bi mogla precej živine. Zakaj tega ne stori, zakaj ne preskrbuje svoje meščane s potrebnim živino. Odgovor je jasen in kratak. Ker se mestu to ne izplača. Izplačati pa bi se moralo kmetu, ki nima od mesta ničesar! Ne, gospodje, tako se ne gremo!

Cene mesu bi padle takoj, ne da bi pri tem trpel živinorejec, če bi bilo

uradništvo in meščanstvo združeno organizirano. Toda, dasi najbolj inteligenten sloj v narodu, kakor se rad ponaša, nima nobenega zmisla za drugo in celo njih edina gospodarska organizacija «Samopomoč» ni mogla uspeti. Ampak, če misli gospoda, da mora trpeti, vsled nezmožnosti in nesposobnosti meščanstva in ljubljanske občinske uprave, kmet — potem se silno motijo.

Zato izjavljamo, da vprašanje popolnoma prostega izvoza živine za nas sploh ni nobeno vprašanje, temveč nujna ljudska potreba, ki se je ne sme dotakniti nobena vlada, pa naj bodo v Ljubljani stokrat občinske volitve.

Odobravati pa tudi ne moremo uradniške zahteve po novih poviških plač. Že danes je državni proračun vsled visokih uradnih plač tako obremenjen, da komaj dihamo. Vsaki novi poviški plač ne morejo prinesiti drugega kakor nov primanjkljaj v državnem gospodarstvu in s tem novo poslabšanje valute. Nujna posledica tega je novo naraščanje draginje in tako bi imeli od poviškov plač zopet najmanjši dobiček uradniki. To je tako stara in preizkušena resnica, da bi jo lahko znali tudi uradniki, saj so se o njej že dostikrat prepričali.

Zato pravimo: edin izhod iz draginje je prosta konkurenca za vse. Če velja načelo proste trgovine povsod, mora veljati tudi za kmetijske pridelke. Tisti časi pa, ko je bil kmet molzna krava vseh in ko je edino on imel manjše pravice, pa so minuli za vedno. To je prva resnica, ki si jo naj zapomnijo vsi!

Druga resnica pa je ta, da se more zmanjšati draginja edino s tem, da se omeji, oziroma izloči dobiček prekupčevalcev. V zadržah je ključ k tej rešitvi, ne pa v napadih na kmete! Meročajne kroge pri pokrajinski vladi pa prav resno opozarjamo, da ne pozabijo, da je kmetstvo ljudstvo stober države. Enako dobro si pa naj tudi zapomnijo, da ima tudi naša dobra volja svoj konec. Zato se naj ne igrajo z ognjem, ker mi se ne ustrašimo prav nobenih posledic. In

če treba bomo nastopili s tako brezobzirnostjo, da se bodo na vse večne čase zapomnili vsi, kdaj da so se hoteli igrati s kmetom zaradi malenkostnih interesov ljubljanskih strank!

To je naše resno svarilo in poudarimo, da tudi naša zadnja beseda!

Kakšen je prost izvoz živine.

Pod tem naslovom prinaša «Domoljub» z dne 31. avgusta članek, ki je za hinavsko lažnivost tega lista tako značilen, da bi ga najraje objavili celotno, če bi nam le dopuščal prostor. Tako pa se moramo omejiti na kratek odgovor.

Najprej z zadoščenjem ugotavljamo, da je vendar enkrat priznal «Lažiljub» svojo laž in da ne taji več, da je izvoz živine prost.

Ker pa tega dejstva niti mojster lažnivcev «krščanski» «Domoljub» ne more več utajiti in ker ve vsa dežela, da je prost izvoz živine edinole zasluha poslancev SKS., zato pa pravi «Domoljub» v svoji preračunjeni zlobi, da je izvoz živine sicer prost, toda kakšen!

No, pa pogledimo, kakšen je ta izvoz!

«Domoljub» pravi, da ima od prostega izvoza živine dobiček edinole «samostojen» prekupčevalec. Bosa je ta! Največji prekupčevalec vse Slovenije je družba «Impeks». V upravnem svetu te družbe ne sedi niti en član SKS., pač pa je vse polno klerikalcev, in vsem na čelu dični profesor Jarc, ki so ga izvolili klerikalci celo za podpredsednika «Kmetijske družbe».

Ti velekapitalisti pri «Impeksu» nakupavajo živino v toliki meri, da živini cene naravnost določujejo. In če se je cena živini vsled pomanjkanja krme znižala, potem zadene glavna krivda družbo «Impeks», v kateri klerikalna gospoda odločuje. Taka je resnica o prekupčevalcih!

Kar se pa tiče «Domoljubovih» klobasarij o cenah živine, pa to-le: Da je kdo prodajal v Italijo kilogram

Kralj Peter o svobodi.

Poročali smo že, kako globoko je pojmlil pokojni kralj Peter svobodo, ki mu je bila element, brez katerega ne more živeti niti narod niti posameznik. Ker se v naših časih le prerado pozablja na vrednost svobode, zato smatramo za potrebno, da pokličemo vsem onim, ki teptajo svobodo, v spomin besede velikega kralja o svobodi. Ravnajmo se po teh besedah, da rešimo državo ter počastimo tudi najlepše spomin pokojnega kralja Svobodoljuba kakor bi se po vsej pravici moral nazivati kralj Peter. Vsled težnje po svobodi je nastala naša država, ki more le na svobodi obstati. Zato čuvajmo svobodo, bodimo je vredni in jo gojimo!

V nastopnih odstavkih naj slede nekateri izreki pokojnega kralja o svobodi.

O božiču leta 1867. je prevel princ Peter na srbski jezik knjigo J. Sturta Milla «O svobodi» in ji napisal krasen predgovor, v katerem pravi o svobodi:

«Samo svoboden človek je gospodar nad samim seboj, samo svoboden človek more razvijati svoje sposobnosti, izpopolniti svoje talente, s katerimi je obdarjen, in priti do za-

vesti, da bo spoznal in vršil svoje naloge, svoje pravice in svoje dolžnosti.

Samo svoboden človek more določiti svojo voljo in uporabiti vse svoje sile za napredek svoje osebe, da pripomore s svojo osebnostjo napredku naroda, kateremu je po krvi, jeziku, domovini, sreči in nesreči soroden. Iz svobode poidevcev v narodu izhaja svoboda naroda.

Kakor je svoboda unapredila in izpopolnila posameznike, tako enako razvija, unapreduje in izpopolnjuje svoboda vsoto posameznikov — ves narod.

Svoboda odpira narodu oči, da spozna svoje napeke in da jih leči. Svoboda mu daje priliko, da spozna svoje vrline in da jih razvija in uporablja za delo, s katerim jekleni svoje sile, unapreduje svoje umstveno in fizično blagostanje, da s seboj in v skupnem delu z ostalimi narodi približa vse človeštvo cilju, ki mu je namenjen od Boga.»

Leta 1876. je pisal Peter Mrkonjić tedanjemu knezu Srbije Milanu Obrenoviću pismo, v katerem je ponudil svojemu smrtnemu sovražniku bratsko roko, ker zahteva tako interes naroda. V tem pismu je dejal med drugim:

«V času, ko se odloča usoda našega dragega naroda, je dolžnost vsakega Srba, da deli z narodom srečo in nesrečo začete borbe... Mislim, da bi bil greh, če bi pri kateremkoli določevali njegovo delo osebni interesi in baš srbski vladarji so dolžni, na prvem mestu žrtvovati svoje osebne interese narodnim interesom, da s tem vsaj v majhni meri povrnejo narodu one dobrate, ki so jih do sedaj uživali.»

Tem svojim mislim pa je ostal kralj zvest tudi tedaj, ko je prišel na prestol. V svoji prvi proklamaciji narodu z dne 12. junija 1903. je rekel: «Privajen, da vselej govorim iskreno in odkr tosrčno; odločen, da vse svoje misli in skrbj posvetim svojemu narodu, smatram za svojo prvo dolžnost, da v tem svečanem in važnem trenutku v globokem prepričanju izjavim, da je potrebno, da vladar nosilec svobode in napredka svojega naroda.

Hočem, da bom v resnici kralj Srbije. Ustavo in vsa ustavna jamstva za svobodo in narodne pravice, te osnovne podlage pravičnega in srečnega razvoja in napredka narodnega in državnega življenja, so meni svetinja, ki jo bom vselej najskrbneje spoštoval in čuval. Zahtevam pa tudi

od vsakogar in od vseh, da store isto!»

V mesecu avgustu leta 1903. je potoval kralj Peter po Srbiji in pri tisti priliki si je osvojil srca vsega naroda. Na onem potovanju je podal kralj nekatere pomenljive izjave, ki so vredne, da se jih zabeleži. V vasi Kutlovo je stopil pred kralja kmet Živojin Rajković ter mu dejal:

«Mi Srbi nismo zrelci za tako veliko svobodo. Narod se je privadil, da se mu zapoveduje, on pa uboga.»

«Pa kaj bi ti hotel,» ga vpraša ljubezljivo kralj.

«Jaz Te prosim, da skrajšaš to svobodo in da oblastvo zapoveduje, ker dejal sem Ti, da narod ni zanj.»

«Varaš se, dragi prijatelj,» mu je odgovoril kralj smejoč se, «da naš narod ni za svobodo. Morebiti jih je nekaj, ki bi jo radi zlorabljali, ali teh je zelo malo. Zaradi njih ni treba krajšati svobode, ker ona je potrebna tako kakor vsakdanji kruh, če želimo narodu napredka. Brez svobode ni pravega življenja, ni dela, vse gre po stranski poti. Četudi nismo zreli za najširšo svobodo, še vendar narod vzgoji v svobodne ljudi samo v svobodi. Nikdar ni kriva svoboda, če ne gre kaka stvar tako, kakor treba, tem-

več krivi so oni, ki ne ljubijo svobode ali ki je ne razumejo. Zaradi tega je potrebno, da privadimo narod na svobodo, da ga odgojimo, da zastopa svoje pravice, da jih spoštuje in da jih ljubi.»

V Kragujevcu je dejal kralj Peter to-le:

«Dolžnost vseh nas je, da delamo za veliko narodno srečo. In jaz Vas pozivljem, da mi v tem iskreno pomagate. Brez vzajemnega in požrtvovalnega dela ne more biti velikega uspeha. Meni je ves narod drag. Vsi državljani so moji dragi prijatelji. Ne delam tu nobene razlike. Toda vsakdo naj dela po svojem prepričanju, ker jaz hočem in ljubim svobodne državljane. Kadar sta kralj in narod složna, takrat so dani vsi predpogoji za srečno in sijajno bodočnost.»

S temi mislimi je šel kralj Peter v balkansko vojno in zmagal. Tem mislim pa je ostal tudi zvest tekom svetovne vojne in s temi mislimi je legel v prerani grob. Ostanimo tem mislim zvesti tudi mi in lepše življenje se prične tudi za nas, kajti svoboda je podlaga sreče, je njen predpogoj. Zapomnite si to vsi, ki ne spoštujete svobode!

žive teže po sedem lir, je izmišljotina. Res je le, da je cena naše živine z ozirom na laške cene prenilna. Ampak, če proda kdo svojo živino kljub temu za slepo ceno šestih kron za kilogram, potem mu ni pomagati, kakor ni pomagati onemu, ki veruje «Domoljubovim» čenčam. Če bi vsi kmetovalci poslušali «Kmetijski list» in če bi pred vsem «Domoljub» že pred tremi meseci priznal, da je izvoz živine prost, pa bi znali slovenski živinorejci, kako stoji stvar, in nihče ne bi prodajal svoje živine za slepo ceno. Ampak kaj brigata «Domoljuba» resnica in kmetijski interes, samo da more udrihati po samostojni!

«Domoljubu» se je pa izmuznila še neka resnica, ki pomeni za nas zopet dragoceno priznanje. «Domoljub» pravi namreč dobesedno: «In kako še samostojna štiti svoje ljudi!» Menda vendar «Domoljub» ni tako salamensko zabiti, da misli, da bomo svoje ljudi pritiskali, klerikalcem pa pomagali na noge! Ne, dragi «Domoljub», takega veselja ti pa ne moremo napraviti, čeprav bi zaslužili vsled svoje neumnosti, da bi ti se pomagalo!

In nato je napisal «Domoljub» še tretjo resnico, ki dela zopet čast naši stranki in ministru Puclju. «Domoljub» piše namreč: «V št. Jurju ob južni železnici se je določala plemenska živina za Črno goro, cena je bila še precej dobra». Kaj, ali je to napačno ali je to greh, če more naš kmet prodati «še precej dobro» živino? Ali se ne vidi prav v tem prava skrb za kmeta, ali ni to zasluga tovariša Puclja, ki je nakup živine odredil?

Ker bi «Domoljub» ne bil «Laziljub», če bi to priznal, zato se tudi v tem primeru zateka k laži in pravi, da se je živina kupovala le od samostojnikov. To je grda laž! Živina se je kupovala od vseh kmetovalcev, vendar pa ne tako krivično, kakor za časa deželnega odbora, ko so pri takih prilikah zaslužili le klerikalni podrepaniki. In ker se to več ne dogaja, zato je «Domoljub» ves iz sebe, zato laže na tako brezsraven način.

«Domoljub» je na ta način nehoti dosegel prav nasprotno od tistega, kar je hotel doseči. Hotel je udariti po samostojni, toda priznati je moral:

- 1.) Da je izvoz živine prost, kar je zaslugi SKS;
- 2.) da so edino prekupčevalci, pred vsem klerikalni velekapitalisti, krivi, če ni cena živini tako visoka, kakor bi morala biti;
- 3.) da je zaslugi samostojne, če plačuje država tudi slovenskemu kmetu dobro živino;
- 4.) da skrbj samostojna tudi za to, da pridejo njeni pristaši prav tako do dobička kakor klerikalci ter da je konec takšni protekciji, kakršna je vladala pod klerikalnim deželnim odborom;
- 5.) da je slabo za kmeta, če posluša «Domoljubove» čenče in če ne misli samostojno. (Kmetje, ne verjemite tedaj vsakemu, ampak mislite s svojo glavo, ker le tako zasine tudi Vam lepša bodočnost!)

Ker so priznanja «Domoljubova» najdragocenejše vrednosti, zato mu izrekamo svojo zahvalo s prošnjo, da bi še naprej agitiral — za nas!

Gospodu Ljudevitu Bajcu, župnika v št. Janžu.

G. župnik Ljudevit Bajec v št. Janžu me pozivlje v «Slovencu» z dne 1. septembra 1921. z dopisom dne 29. avgusta 1921., da storim vse potrebne korake, da se vidiva v najkrajšem času pred sodiščem z ozirom na izjavo, ki sem jih podal o njem dne 5. maja 1921. na javnem shodu na Karmelu.

Daje mi s tem prijeten povod, da pojasnim širši javnosti zadevo, ker bo na mojo osebno prošnjo narodna skupščina gotovo sklenila, da se me izroči sodišču z ozirom na zasebno obtožbo G. Ljudevita Bajca, ki jo je vložil proti meni pred okrajnim sodiščem v Radečah.

Da bo G. župnik Bajec pomirjen, da sem in da bom vseskozi držal svojo v tem oziru dano besedo in da bom sam izposloval pri imunitetnem odseku narodne skupščine, da se me izroči sodišču, s čemer mi bo dana možnost, resničnost svojih na shodu v Karmelu izrečenih trditve pred sodiščem dokazati, mi moram pripomniti, da sem se povodom bivanja v Beogradu za časa pogrebne slavnosti po našem kralju osebno interveniral pri G. poročevalcu imunitetnega odseka narodne skupščine in ga poprosil, naj pospeši mojo izročitev okrajnemu sodišču v Radečah na zasebno obtožbo gosp. župnika

Bajca, da mi je pa G. referent in poslanec Vidakovič na moje obžalovanje odgovoril, da mora imunitetni odsek vse vloge po redu reševati, da pa bo skušal vseeno po možnosti zadevo pospešiti in ugoditi moji prošnji, da se me izroči sodišču.

Iz tega pač lahko G. župnik Bajec razvidi, da sem vsekakor svojo dano besedo držal in še pred njegovim pozivom v «Slovencu» z dne 1. septembra 1921. osebno posredoval pri imunitetnem odseku, da se me takoj izroči sodišču v zadevi zasebne obtožbe gosp. Ljudevita Bajca.

Veseli je G. župnika Bajca, da se jaz skrivam za poslansko imuniteto, je tedaj predčasno in neutemeljeno, kajti predvsem je meni samemu mnogo na tem, da se zadeva, ki sem jo razpravljal na javnem shodu na Karmelu dne 5. maja 1921. razjasni in da se z njo seznanči tudi širša slovenska javnost. Stvar je sledeča:

V avgustu l. 1918. je bila v št. Janžu Krekova slavnost, katero je priredil s sodelovanjem drugih rodoljubov iz št. Janža in okolice odbor, čigar predsednik je bil G. župnik Ljudevit Bajec, podpredsednik pa jaz. Čisti dobiček je bil po soglasnem sklepu odbora določen za ustanovo, s pomočjo katere bi se šolal ubožen dijak iz šentjanške okolice, donesek veselice pa se je imel naložiti do končne ureditve valute v kako nepremičnino. Kot blagajnik v tej zadevi je posloval do slavnosti G. šolski vodja, nadučitelj Berce, po slavnosti pa je G. župnik Bajec kot predsednik odbora spravil sam ves čisti donesek v iznos nad 16.000 K. Račun se je brez vednosti odbora zaključil v župnišči in je G. župnik Bajec po izjavi G. profesorja Kovača, ki jo je podal v navzočnosti več priči, izkazal nad 13.000 K čistega dobička poleg 3.000 K, katere je G. župnik Bajec seveda tudi brez vednosti in odobrenja slavnostnega odbora podaril svoji materi.

G. župnik Bajec je nato dvakrat zaporedoma na odborovi seji, sklicani na prihodnji nedelji, vselej v zadnjem hipu, to prekalal, ne da bi navedel za to kak razlog; menda je že sam vedel, zakaj. Na moje ponovne pozive, kdaj vendar že položi zadevni račun, ni zopet nič reagiral.

Poudarjati mi tudi ni treba, da donesek Krekove slavnosti še danes ni niti odboru niti javnosti izkazan in da se tudi ni v zmislu odborovega sklepa plodno naložil v kako nepremičnino, katerim je cena od leta 1918. dalje poskočila najmanj za par sto procentov.

Vse to sem že v letih 1918. in 1919. opetovano in javno očital G. župniku Bajcu, on pa zadeve ni uredil navzlic mojim opetovanim pozivom, pa tudi ni imel poguma, da me za moje očitke pokliče pred sodišče na odgovor, dasi ravno je imel za to tedaj najlepšo priliko, ker v letih 1918., 1919. in 1920. še nisem bil narodni poslanec in tedaj nisem bil deležen imunitete; in ravno v teh letih sem mu mnogo bolj očitno in izrazito očital, da si je omenjeno vsoto prilastil in ubožne dijake iz našega okraja za to vsoto takorekoč ogoljufal.

Na vse te obdolžitve je imel G. župnik Bajec vedno le samo ironičen odgovor: «d se začne goljufija šele pri milijonih!»

Kaj pravi javnost k tej morali gosp. župnika Bajca, ki naj se nikari ne domišlja, da mi je nevaren politični nasprotnik, ker preverjen naj bo, da mi je človek njegove moralne kakovosti mnogo manj nevaren kot tisti, ki mi je hotel dne 17. julija 1921. upeliniti dom, ali pa tisti njegov politični pristaši, ki je dne 28. avgusta 1921. oddal name strel, očitno pod vplivom hujškarj G. župnika po shodih zoper mene.

Predvidna sodna preiskava mi je celo dobrodošla, kajti dala mi bo priliko razkriti in razstiriti še druge «čedne» manipulacije G. župnika Bajca, njegovega meščarjenja s kalsko cerkvijo, kako je hotel kot oče Kmetijskega društva v št. Janžu oškodovati neko ljubljansko tvrdko za 30.000 K in morda tudi, kako je G. župnik zavozil kolone v Novo mesto na napačni naslov, kjer jih je nato bil gotovo sam v prijateljski družbi deležen.

Pa to še ni vse; lahko postrežem še z drugimi podatki. Kako se je juristično klasificiralo in imenovalo take manipulacije in čednosti, kot laž in morem presoditi. V tem pogledu je sodišče polikano, da razsodi, kaj je goljufija, kaj je tatvina, kaj poverba itd.; javnost pa ve in tudi jaz kot jurist vem, da so take manipulacije nedopustne in da so kaznive. G. župnik Bajec se pred 2 letoma ni nič vznemirjal, ko sem ga pozivljalo opetovano in še bolj ostro, naj vendar javno odgovori na moja očitavanja, sedaj pa naenkrat kaže neko nervoznost in težko pričakovanje. Naj se nikari ne razburja, če ima trenutno narodna skupščina več važnejšega posla, kot razpravljati o zablodah našega župnika. Samo malo potrpljenja! Narod je že izrekel o njem sodbo, sodišče jo pa še bo, morda še prekmalu.

To poslano priobčenjem v «Slovenskem Narodu», «Jutru» in «Kmetijskem listu» ter kličem G. župnika Baj-

cu na njegov prijateljski pozdrav z dne 29. avgusta t. l.:

Na svidenje v Radečah!

V št. Janžu, dne 2. septembra 1921.

Ivan Majcen,
narodni poslanec.

Pokrajinske vesti.

(Nadomestnih občinskih volitev v Ljubljani) se SKS. ne udeleži in velja za vse pristaše SKS. dolžnost, da se volitev vzdrže.

(Dopise), katere smo prejeli šele v torek, nismo mogli iz tehničnih razlogov uvrstiti v pričujočo številko. To prizadetim v blagohotno vednost. — Uredništvo.

(Parbarija.) «Domoljub» piše, da je sklenila skupščina vsled Koroščevega nastopa, da se imenuje pokojni kralj samo Osvoboditelj in ne Osvoboditelj Srbov, Hrvatov in Slovencev. Čisto navadna laž! Kajti Korošček predlog je naletel na tak odpor, da se Korošček predloga v skupščini sami niti povedati ni upal, temveč ga je samo sramegljivo zaupal predsedniku dr. Riharju, ki mu je dal tak odgovor, da je še danes rdečica sramu na Koroščevem licu.

(Čim debelejša, tem bolj drži,) tako si misli «Domoljub» in laže vseprek. Laž je, da je finančni minister dejal, da je imela Slovenija v dveh letih 700 milijonov prebitka. Laž pa so tudi številke same. In laž je končno ves «Domoljub». Ampak pride čas, ko se bo «Domoljub» še v laži zadušil.

(Sebi je zapisal «Domoljub») te-le besede: Klečoplastvo, kje so tvoje meje? Leta 1914. so blagoslovljali avstrijske vojake, ko so šli na Srbe; letos pa blagoslovljajo srbske vojake, pa naj gredo magari proti Avstriji. Še pri zadnjih volitvah so klerikalci klicali: «Živio - republika!», danes pa nočejo o tem ničesar več slišati. V resnici: Klečoplastvo, kje so tvoje meje?

(Da, brihtni «Domoljub») oblastne skupščine pomenijo avtonomijo in celo brez kuratele. Ampak ker avtonomija ne sme pomeniti anarhije ali pa diktature klerikalcev, zato vse klerikalno vpitje. Sedaj menda tudi gospod Kremen razume člen 99. ustave.

(Ugotovljamo še enkrat,) da je gospod Kremen grdo lagal, ko je pisal, da v ustavi ni ne duha ne sluha o zavarovanju. Ta svoj očitek ponovimo rade volje tudi pred sodiščem, vsled česar, gospod Kremen, ne zamudite prilike!

(«Pijani gospodar») je zagrešil čudež in bil skoraj dva tedna malo manj kot trezen. Sedaj se mu pa že zopet ponavlja stara bolezen. Ker je pijanec pač nepopoljšljiv, zato bo morala Slovenija v svojo sramoto še dalje prenašati ekspektoracije «Pijanega gospodarja».

(Ali je «kancelparagraf» potreben?) Na Blokah je bil misljon. Verniki so se udeleževali misljonjskih pobožnosti brez razlike strank. Tudi spoved so opravili, oziroma so bili pri njej skoro vsi župljani. Eden izmed misljonarjev pa ni hotel dati odveze tistemu, ki čita «Kmetijski list» in ki ni hotel obljubiti, da lista ne bo več čital. Može in žene so odhajali po vrsti brez odveze iz spovednice. V spovednici je ta gospod politiziral tako, kakor na kakem političnem shodu. Vse je bilo na redu, občni zbor «Kmetijske družbe za Slovenijo» in druga dneva vprašanja. Gospo-la okoli «Slovenca», odgovorite nam, ali spada to v spovednico, oziroma v cerkev, ali ne in ali ni to očitna zloraba vere v politične namene? Zategadelj je tudi «kancelparagraf» potreben v zaščito vere, ker taki božji namestniki, kakršni je spredaj omenjeni sami največ škodujejo veri.

(Križe iz šole,) duhovnike iz cerkev, redovnike iz samostanov mečejo po Vojvodini, tako laže zadnji «Domoljub». Hrvatski klerikalni listi pa lažejo: «V Sloveniji mečejo križe iz šol, duhovne iz cerkev in redovnike iz samostanov». — Laž je seveda eno kot drugo. Tako se sklicujejo lažnivi kljukci eden na drugega, da bi jim ljudstvo verjelo laži in da morejo lagati o samostojnih tudi po volitvah, kakor so to posebno radi delali med volitvami. Toda vse zaman, ker ljudstvo ve, da se meče križ iz šole le v «Domoljubovih» lažnivih predalih.

(Cestni okrajni odbor v Višnji gori) je na naročilo pokrajinske uprave z dne 22. julija 1921. odgovoril, da je oddal brez dražbe dobavo kakih 70 kubičnih metrov gramoza po 20 K, oziroma 32 K za kubičen meter, kar je brezdvomno nizka cena. (Torej se priznali!) — Pokrajinska uprava je zato odredila, da mora cestni odbor vnovič oddajati gramoz, in sicer na javni dražbi. Oddaja gramoza, kakor jo je zagrešil cestni odbor, je razveljavljena. V primeru, da bi se pri javni dražbi dosegel neugodnejši uspeh in da bi se zahtevale nesprejemljive cene, ima cestni odbor pravico in dolžnost, da se pogaja neposredno s posamezniki, neglede na

dražbeno obravnavo. — Somišljeniki, bodite pozorni na to, kako se bo odajal gramoz!

(Odkritje spominske plošče pisatelju Podlimbarskemu) bo dne 11. septembra t. l., ker ne kaže čakati in odkladati slovesnosti na drugo leto. K slavnosti so se priglasila že skoraj vsa naša kulturna društva in korporacije, ki pošljejo svoje zastopnike. Vabimo zato prav vljudno naše zavedno narodno občinstvo v ta kotiček naše zemlje, ki dosega dan še obhajal takega praznika. Ta dan proslavimo spomin našega nepozabljenega Podlimbarskega, ki je s smrtjo v prognanstvu plačal svojo jugoslovensko zavest. Prihitite ta dan v Črni graben v znožje Limbarske gore vsi tisti, ki ste, kakor Podlimbarski, trpeli v ječah in v konfinacijah, a Vam je bilo usojeno prestati gorje, ki so ga Vam naprtili avstrijski rablji ter danes živzivate svobodo, za katero ste delali skupno z vsemi narodnimi borci. «Resnico reci, pa uteci!» piše Podlimbarski v knjigi «Gospodin Franjo». On je rekel resnico o avstrijskih trinožcih, a utekel ni, ker so avstrijski rablji zvesto «čuvali» njega. Spominska plošča vzdignana v slovenski kmečki hiši naša ta dan dostojno odkrije in izklesana iz granita, naj bo priča v stoletja naprej, da je slovenski narod vedel častiti svoje mučenike. — Odbor.

(Iz Mavčič) Na vsak način hoče postati naš G. župnik Marčič pri nas še bolj popularen kakor pa je bil na svojem prejšnjem službenem mestu v Železnikih. Ker tamošnji župljani niso delali zadosti reklame, zato jih je zapustil. Pri nas pa je nekaj samostojno mislečih, na katere obrača G. župnik svoj ljubeznivi pogled in svoje «prijazne» besede — toda iz varnega zavetja seveda. Kot dobri znanci smo mu za to samo hvaležni in po svojih skromnih močeh se hočemo potruditi, da bo prišel G. župnik do zaželjene popularnosti. Da pa ostanemo še naprej dobri znanci z gospodom župnikom, mu povemo, da samostojni nismo tako naivni, da bi verjeli vsako besedo, četudi prihaja iz posvečenih ust. Kar ste nam povedali gospod župnik dne 28. avgusta s priznico, da nam namreč «Kmetijski list» in gospodje pri deželni vladi ne bodo prinesli Boga na smrtno posteljo, temveč da nam ga bo prinesel edinole duhovnik, tega gospod župnik ni nikdar nismo mislili. Kaj takega tudi še nikdar nismo čitali v «Kmetijskem listu» ali pa čuli od uradnikov na deželni vladi, da bi nam le-ti pričeli nositi Boga na smrtno posteljo. Mi samostojni takim trditvam sploh ne bi mogli verjeti, kakor ne bi hoteli verjeti na primer tole: Dr. Korošec je duhovnik in poslanec SLS; bil je tudi minister za prehrano in obnovu dežel. Če bi dobil kot tak iz državne blagajne precej denarja za nabavo poljedelskih strojev in poljedelskega orodja, pa bi porabil to vsoto za nakup svilenih rut, nogavic in luksuznega blaga, bi s takim dejanjem pač zelo malo koristil veri, še manj pa kmetijstvu in državi. Nasprotno pa prav trdno verujemo in celo vemo, da so poslanci SKS. prinesli tako nam samostojnejšem kakor tudi našim zaslepljenim hinavcem v kratkem času toliko dobrot, kakor jih Vaši poslanci tekot desetletij niso. Prepričani smo obenem tudi, da bodo s svojim uspešnim delom nadaljevali, čeprav jih Vaši listi na kar najbolj nesramen način obrekujejo. — Našo trmoglavost pa nam blagovolite oprostiti! Je pač tako, da človek veruje dejanjem, ne pa praznim obljubam. Zaradi tega ostanemo še naprej samostojni kakor hočemo ostati tudi Vaši — dobri znanci.

(Na deški in deklški meščanski šoli v Trzinu) bo vpisovanje učencev in učenk v I., II. in III. razred v sredo, dne 14. septembra 1921. ob 8. uri. Ponavljalni izpiti se polagajo isti dan ob 14. uri. Na novo vstopajoči učenci naj pridejo v spremstvu staršev, če pa to ni mogoče, naj prinese s seboj zadnje izpričevalo, rojstni in domovinski list. V četrtek, dne 15. septembra 1921. je ob 8. uri sv. maša v farni cerkvi, potem pa redni poduk. Zunanji učenci naj prinese s seboj tudi ubožno izpričevalo, radi znižane vožnje po železnici. — Ravnateljstvo.

(Mokronog.) Marsikak oče in mati zdihujeta ob pričetu šolskega leta radi otrok, ki so dovršili domačo šolo in ki imajo še veselje do učenja, ker kam ž njimi? Rada bi jim priborila boljše izobrazbo, dobro vedo, da človek le toliko velja, kar zna — a razne neprilike so temu resna ovira. V Mokronogu je osemrazrednica. Ta šola je tako urejena, da ustreza vsem zahtevam sedanjega časa. Tu se učijo poleg predpisane šolske tvarine, kajigovodstvo, gospodinjstvo in kmetijstvo, kar je gotovo neprecenljive važnosti za kmeta, delavca, obrtnika in trgovca na deželi. Podučuje se pa tudi laščina, nemščina in francoščina, — saj pravi pregovor, da «toliko mož velja, kolikor jezikov zna». Učenci in učenke, ki dobro dovrše najvišji razred, odhajajo v tretjo realko in trgovsko šolo ter tam dobro izhajajo. — Starši, zlasti okoličani, ne zamudite

lepe prilike ter pomnite: Najlepša dota otroku je izobrazba, ki mu je nihče ne more ukrasti in ki jo nihče ne more zapraviti. Izobražen človek bo pri vsakem delu lepše in sijajneje napredoval kakor pa neizobražen. — Pričetek šole je v sredo, dne 14. septembra ob 8. uri s sv. mašo, nakar je vpisovanje in ureditev otrok. V četrtek, dne 15. septembra se prične reden šolski pouk.

(Sromlje pri Brezicah.) Zakaj naš «gospod» Pečnak tako sovražja Srbe? Dolgo nam je bila to uganka. Zadnji čas pa so nam razni slučajji pomagali razsvetliti to skrivnost. — Ti preklicani Srbi imajo namreč v svojem kazenskem zakoniku tako «nekrščansko nazadnjaški» paragraf, ki strogo kaznuje vsako onečaščenje do 15 let starih deklic kot hudodelstvo, do 18 let starosti pa kot prestopke. Vrhunec nemoralnosti tega zakona pa je v tem, da ne dopusti nikakih izgovorov — s pijanostjo. To je gospodu Pečnaku skrajno zopna naredba in po njegovem «deviško čistem» dušepašem mnenju tako skrajno «barbarsko-balkanska» navada, ki nasprotuje vsji njegovi neizčrpni «krščanski morali» in s katero se zato v doglednem času (dokler ne osivi) pod nobenim pogojem ne more sprijazniti. Zato je v praksi tej naredbi, v teoriji pa njenim tvoriteljem napovedal boj «na nož». Ker se dobro poznamo, se tudi «prav dobro razumemo»! Kaj ne, gospod župnik? Sicer pa smo — na željo — pripravljeni na «pobližno» uslugo.

(Dramlje.) V dolžnost si štejemo, da se prav cfrasto zahvalim urednikom «Slovenskega gospodarja», «Straže» in celo «Domoljuba» za veliko skrb, ki jo tako vneto in ponovno izkazujejo moji malenkostni osebi. — Izporečam jim obenem, da bi, če bi spravili tudi vsi trije uredniki vse svoje premoženje skupaj, vendar ne spravili toliko skupaj, da bi kupili moj vinograd. — Gospodje! Vabim Vas, da pridete enkrat v moj vinograd, ker tedaj boste videli kakor nekdanji starček Simeon in dejali: «Sedaj pa pusti, o Gospod, da umre Tvoj lažnivi hlapec v miru, kajti moje oči so videle Jarnovičev krasni vinograd in moja usta so pila Jarnovičevogo nebeško vinsko kapljico!» — Vinogradnik Jarnovič.

Politične vesti.

(Kralj Aleksander — ozdravel.) Zdravstveno stanje našega mladega kralja se je tako izboljšalo, da se na izdajajo več uradni izkazi njegove bolezni. More se reči, da je kralj Aleksander že popolnoma okreval. Koncem septembra ali začetkom oktobra se povrne naš kralj v Beograd, kjer prispeže na ustavo. Za njegov sprejem se delajo v Beogradu velike priprave in najbrže sprejme tudi Ljubljana svojega kralja kar najpripravljenost in naj-slovesnejše. Tovariši, bodite pripravljani, da v slučaju svečanostnega sprejema moremo izkazati čast svojem kralju!

(Zenitev kralja Aleksandra) «Politika» poroča iz Rima, da je prišel k papežu visok francoski diplomat, ki naj izposluje od papeža dovoljenje, da sme nevesta kralja Aleksandra, vojvodinja Izabela Guise (Giz) prestopiti v pravoslavno vero. Vojvodinja Izabela je rojena l. 1900. in izhaja iz dinastije Bourbon-Orleans. Sedanji glavni dinastije je vojvoda Filip Robert, ki je pretendent za francoski prestol, vsled česar živi v izgnanstvu.

(Narodni dom pri Sv. Ivanu v Trstu požgan.) Zločinski fašisti so zagrešili novo lopovstvo. Navallili so se na svetovanski Narodni dom, poslednje zbirališče tržaških Slovencev, zagrali upravitelja in vso njegovo rodbino iz postelj, jih napol obločene gnali h cerkvi in jim zagrozili, da jih usmrte, če kličejo na pomoč. Nato so polili oder Narodnega doma s petrolejem, ga zažgali, da je bil hipoma Narodni dom v plamenih. Narodni dom je pogorel do tal. Poslopje je bilo zavarovano pri milanski zavarovalnici za 100.000 lir, škoda pa znaša okoli četrtilijona lir. Tako bodo trpeli v znatni meri škodo tudi Italijani, ker milanska zavarovalnica je čisto laško podjetej. — Požig Narodnega doma je najnesramnejše izzivanje Italije, je v večno sramoto laške vlade in vsega laškega naroda. Nasproti Narodnega doma je orožnika stražnica in se je torej izvršil zločin pred očmi oblasti. Ogorčenje primorskih Slovencev je velikansko in nepopisno in oči vseh se obračajo v Jugoslavijo po pomoč. Mi trenutno ne moremo pomagati, pač pa lahko pripravljamo maščevanje, ki mora priti, ker zahteva tako božji zakon pravice. In to maščevanje bo tudi prišlo, ker še vedno smo mi gledali laške vojke v hrbet in nikdar ni Italijan videl naših hrbov. Da pa pride to maščevanje čim prej, pristopajte k «Jugoslovnski Matici», materi podjarmljenih.

(Nabori na zasedenem ozemlju.) Da bodo naši ljudje še bolj sovražili «ma-

ter Italijo, jih nameravajo pozvati prihodnje leto pod orožje. Kakor je izjavil laški vojni minister, bodo služili naši fantje v Rimu in v Turinu, pomešani seveda z divljaki iz Sicilije in Kalabrije. Lepe stvari se bodo naučili od teh. Da se naše ljudi sili v laško vojsko, je največji zločin. Naše kraje je dobila Italija samo iz strategičnih ozirov in zato nima pravice, da sili naše ljudstvo, da brani one meje, ki jih najodločnejše obsoja. Kako pa naj bodo tudi naši ljudje navdušeni laški vojaki, ko jih pa ne poznajo drugače kot poljske tatove, pocestne roparje in nedisciplinirano tolpo. In sedaj po požigu v Svätom Ivanu pa še prav posebno ne morejo čutiti nobene ljubezni za barbarsko Italijo.

(Madžarska ne izpolnjuje svojih dolžnosti.) Dočim je naša vlada izpolnila vse obveznosti, ki jih ima po trianonski pogodbi, ne dela tega Madžarska. Po sklepih reparacijske komisije bi nam morala Madžarska dobavljati 54 odstotkov premoga, ki se ga izkoplje iz pečujskih premogokopov. Do danes bi morali na podlagi te določbe prejeti že 150 vagonov premoga; prejeli pa nismo niti enega vagona. Ker rabi železnica v Bački in Banatu večino pečujskih premogov, je nevarnost, da bo morala prekiniti svoj obrat. Naša vlada je zategadelj že nastopila v Budimpešti.

(Nasilje se nadaljuje.) Kot pravi potomec Mongolov se ponašajo Horthyjevi vojaki. Vsa Baranja, ki smo jo odstopili, ječi pod nasiljem Madžarov. Naša vlada jasno ne sme trpeti preganjanja naših ljudi in je v tem oziru že nastopila proti Madžarom.

(Burgenland, kakor se imenuje zapadna Ogrska,) še vedno ni izpraznjena od Madžarov. Avstriji so seveda brez moči, da prisilijo Madžare k evakuaciji, zato se obračajo na antanto za pomoč. Tej pa tudi ne diši, da bi se tepla z Madžari, zato bi hotela, da bi mi in Čehi prisilili k temu Madžare. Toda naša vlada pa tudi češka vlada sta odkrito dejale, da nas prav nič ne briga, kako pridejo Avstriji do svoje zemlje in zato se naj le oni sami pobrigajo, če hočejo priti do »Burgenlanda«. Pravilno!

(Angleški polkovnik Gosset,) ki se je tako sovražno ponašal ob priliki evakuacije Baranje proti nam, je od londonske vlade odpoklican.

(Razširjenje male antante.) Listi poročajo, da pristopita k mali antanti tudi Grška in Poljska. V Marjanskihi Laznih ima tozadevno pogovore češki

minister Beneš s poljskim ministrom dr. Pilcem.

(Spopadi na madžarsko-češki meji.) Madžari vrše veliko propagando za priklopitev Slovaške k Madžarski. V ta namen zbirajo tudi posebne čete, ki se pod vodstvom Fridriha zbirajo ob madžarsko-slovaški meji. Kakor poročajo madžarski listi, je prišlo te dni do resnih spopadov med temi četami in češko vojsko. Vest o spopadu še ni potrjena.

(Albansko vprašanje) je obravnavala Zveza narodov. Do rešitve vprašanja še ni prišlo. Naša vlada stoji slej ko prej na stališču, da si naj Albanci sami uredijo svojo vlado, da pa se mora storiti vse, da se v bodoče onemogoči roparski vpadi Albancev na našo zemljo.

(Med Avstrijo in Jugoslavijo) so se pričela pogajanja radi jugoslovanskih imetij v Avstriji in radi dviga sekvestrov nad avstrijskimi podaniki v Jugoslaviji.

(Boji v Mali Aziji.) Po neuspehu, ki so ga imeli Grki, se je bojna sreča obrnila zopet na korist Grkom, ki so potisnili nazaj desno krilo turške armade. Po vesteh grških listov je uspeh grške armade tako velik, da bo v kratkem vkorakal v Angoro, prestolnico Turkov, grški kralj Konstantin.

(V Maroku) so vstali še vedno zmagovalci proti Špancem, ki zbirajo sedaj veliko vojsko, da si osvoje izgubljeno ozemlje. Vstasi so zelo dobro oboroženi in nadkriljujejo Špance v bojni sposobnosti.

(Vstaja v Indiji.) Angleška je v hudih škripcih. Doma ima čez glavo posla z Irli, ki so odklonili sporazum z Anglijo in ki so obnovili državljansko vojno, v Indiji pa se je pričela resna vstaja mohamedancev. Z velikanskim fanatizmom napadajo ti angleške čete in ne boje se toče angleških svinčenk bojujoč se za svojo vero. Vstaja se je že zelo razširila. K vstajem so prestopili čeli oddelki domače indijske vojske. Tako so prišli vstasi tudi do orožja. K vstaji so znatno pripomogli boljševiški agitatorji.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Ponovno opozarjamo vse živinorejce, da ne prodajajo svoje živine za slepo ceno.) V Italiji raste cena živini, naš denar pa pada, tako da se plačuje v Italiji danes živina že nad

40 kron za kilogram žive teže. Izvoz živine je prost in zato je naravnost greh, če prodajajo naši živinorejci živino za slepo ceno. Tovariši, razložite to vsem živinorejcem, da ne bo naše ljudstvo po nepotrebnem trpelo škodo.

(Investicijsko posojilo.) Naša država razpisuje sedemodstotno investicijsko posojilo v znesku 500 milijonov dinarjev. Posojilo se bo uporabilo le za najpotrebnejše investicije. Predvsem se bo izpopolnila železniška zveza Ljubljana-Zagreb-Beograd in popravile se bodo ceste. — Posojilo je zato v največjo korist prebivalstva, vsled česar je pričakovati, da se prebivalstvo v največji meri odzove pozivu vlade, in podpiše posojilo. Ker je posojilo absolutno varno in tudi zelo ugodno (sedem odstotkov), priporočamo posebno občanin in hranilnicam, da nalože svoj denar v investicijskem posojilu.

(Uspeh Ljubljanskega velikega sejma) je v vsakem oziru naravnost presenetljivo velik. Sejem je v čast Sloveniji in v ponos prirediteljem. S sejmom je podan pregled naše industrije, obrti in trgovine in z veseljem moremo ugotoviti, da se smemo pokazati pred svetom. Častno mesto pa zavzema na sejmu tudi naše kmetijstvo in posebno vinorejci so z doseženimi uspehi lahko zadovoljni. Na »Ljubljanskem velikem semnju« smo vendar enkrat videli, kaj imamo in kaj izdelujemo sami in kaj nam še manjka. In v tem vidimo ravno največji pomen sejma. — »Ljubljanski veliki sejem« je otvoril v soboto, dne 3. septembra minister za trgovino dr. Mehmed Spaho in s polno pravico čestital prirediteljem na uspehu sejma. Sejem je sijajno obiskan in posebno v nedeljo je bil obisk tako poveljen, kakor ga gotovo niso pričakovali niti prireditelji. Podrobnejše poročilo o obično prihodnjem. Vse posetnike razstave pa opozarjamo že danes, da si sigurno ogledajo razstavo poljedelskih strojev, posebno ameriških motornih plugov, belokranjski oddelek in oddelek v kmetijskem paviljonu.

(Plačilni nalogi in prizivni roki.) Sestanek gospodarskih korporacij in organizacij se je vršil na poziv trgovinske in obrtniške zbornice za Slovenijo v zborniških prostorih dne 1. septembra t. l. Na sestanku, katerega je vodil zborniški tajnik g. dr. Fran Windischer, se je obširno razpravljalo o posledicah, katere morejo nastati za davkoplačevalce v Sloveniji in Dalmaciji vsled odprave plačilnih nalogov ter

skrajšanja prizivnih in rekurzivnih rokov v davčnem postopanju. Odposlanci gospodarskih korporacij so sklenili, obrniti se na merodajna mesta ter v utemeljeni prošnji prositi, da se postavi stari pravni položaj glede plačilnih nalogov in prizivnih rokov. Trgovska in obrtniška zbornica je prevzela izvršitev storjenih sklepov. Naposled se je razpravljalo o volitvah, ki so razpisane za davčne komisije. Obvladalo je mnenje, da pripada skrb za priprave teh volitev lokalnim organizacijam.

(Kako se je grozdje razvilo v preteklem mesecu?) Grozd ima pri mali graševini na portalis z leta 1902. v Mariboru 114 jagod. Grozdje iste trte se je preiskalo dne 1. avgusta in dne 1. septembra; pri tem so se ugotovile sledeče izpremembe:

	1. avg.	1. sept.
teža grozda . . .	44 g	85 g
jagode vsebujejo kisline . . .	3-27	1-68
sok vsebuje kisline . . .	4-29 g	1-9 g

Inž. Mohorčič.

(Hmelj.) Zalec (Savinska dolina), 2. septembra 1921. V 8 do 10 dneh bo končano obiranje poznega hmelja. Glede množine so hmeljarji — četudi ne vsi — zadovoljni, kakovost poznega hmelja je izborna. Dasi tvorba kobulov ni povsod enaka in pravilna, vendar sta njih barva in vsebina prav lepi in zelo odlični. V hmeljski kupčiji je nastal majhen presledek. Društvo »Novo vodstvo«. — Zatec, dne 31. avgusta 1921. Malo kupčije. Zelo mirno. 6500 do 7000 č. K. za 50 kg. — Nürnberg. Kupčija oslabiljena. Cene 5560 do 7200 mark za 50 kg.

(Ljubljanski trg) stoji pod vplivom bližajočih se občinskih volitev v Ljubljani. Vsaka stranka se boji volilcev in zato si ne upa nihče nastopiti proti raznim prekupčevalcem in prikrito ter neprikrito se zvrta vsa krivda edinole na kmeta, ker ta ni ljubljanski volilec. Mesto, da bi te meščanske stranke in med njimi seveda tudi SLS, iskale krivca tam, kjer ga ni, bi storile veliko bolj, če bi storile nekaj za organizacijo konsuma, da bi konsumentji dobivali pridelke naravnost od proizvajalcev. Naravnost škandal je, da se par tisoč uradnikov — inteligence — ne more združiti v kako organizacijo. Zato ne obrekujeta kmeta, temveč pometajte pred svojim pragom. — Cene na ljubljanskem trgu so sledeče: Goveje meso se dobi izjemoma že za 24 kron kilogram; boljše meso velja od 28 do 32 kron. Teletine je dosti in se plačuje

kilogram od 18 do 22 kron. Maksimalna cena za slanino je določena na 58 kron. Par pišk se plačuje od 50 do 70 kron. Zajci veljajo pod 3 kg teži 60 kron, nad 3 kg teži pa 80 kron. — Cene žitnih izdelkov pa so narasle: Ječmen velja 10, oves 8, koruza 10, ajda 9, leča 17, pšenica 10-50 in bela moka 18-50 kron.

(Mariborski svinjski semenj) z dne 2. septembra. Prignanih je bilo 513 prasičev in 9 koz. Cene so bile sledeče: Prasiči stari od 4 do 7 tednov po 150 do 180 kron, od 8 do 11 tednov stari po 240 do 260, od 3 do 5 mesecev stari po 280 do 700 kron, nad 6 mesecev stari po 800 do 1000 kron; polpitani prasiči za klanje po 30 do 36 kron za kg žive teže, plemenske svinje pa od 26 do 28 kron za kg žive teže. Koze so bile od 200 do 300 kron.

(Žitni trg v Zagrebu.) Pšenica od 1060 do 1070, koruza od 880 do 885, oves od 775 do 785, fižol po 850 kron za 100 kilogramov. Moka št. 0 se tržijo po K 16-80 kilogram. Vse cene se razumejo postavno Zagreb.

(Vrednost denarja.) Amerikanski dolar 180 do 181 kron, francoski frank okoli 14 kron, italijanska lira 8 kron, avstrijska krona 15 vinarjev.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Novo mesto.) Obrtni shod Obrtnega društva za Novo mesto in okolico bo v nedeljo dne 18. septembra ob drugi uri popoldne v društveni dvorani v Narodnem domu. — Obrtniki! Udeležite se shoda polnoštevilno in točno!

(Obrtno-industrijska in kmetijska razstava za Bosno in Hercegovino v Sarajevu) bo od dne 24. do dne 27. septembra t. l. Priredi jo srbska trgovska in obrtniška omladina v Sarajevu s sodelovanjem vseh sorodnih društev in zavodov. Razstava bo razdeljena v dva oddelka. I. oddelk je določen za obrt in industrijo, II. oddelk pa za kmetijstvo. Razstave se morejo udeležiti s svojimi proizvodi samo obrtniki, industriji in kmetovalci Bosne in Hercegovine. Seznamek predmetov, ki se bodo razstavili, je interesantom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Dr. Alojzij Vrtačnik

naznanja, da je otvoril odvetniško pisarno

v Ljubljani

Beethovnova ulica št. 10 (poleg Kranjske hranilnice).

V najem vzamem gostilno,

bodisi na deželi ali v mestu.

Ponudbe na F. S. v Logu št. 14, pošta Mokronog, Dolenjsko.

Pohištvo,

primerno za vse sloje, trpežno izvršeno, in po ceni, kakor tudi vsakovrstna tapetniška dela

priporočata brata Sever v Ljubljani, Gospodarska cesta št. 13 (Kolizej).

Za oddati

je še nekaj pod 1 leto starih plemenitih telic montavenske pasme ter nekaj mladoletnih plemenitih svinčij, hešove pasme, po tržnih cenah. Oddaja Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu.

Primešaj

„MASTIN“ krmil

Enkrat na teden eno pest.

Ako Mastina v lekarnah, trgovinah in konsumih ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane 60 kron in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudih garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpuščaj; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 20 kron.

Lekarna Trnkoci

v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Vpoštevajte oglase (inserate)

!!! v „Kmetijskem listu“ !!!

Razglas.

Upravni svet efektne loterije v korist zgradbe „Sokolskega doma“ v Novem mestu razglaš, da so bile dne 20. avgusta t. l. izžrebane sledeče številke. Na nje odpadajoči dobitki so poleg označeni.

Številka žreba	Dobitek v	Številka žreba	Dobitek v	Številka žreba	Dobitek v	Številka žreba	Dobitek v
132.883	goto in 60.000 K	180.065	efektih ā 1.000 K	57.819	53.093		
		182.454		59.679	64.998		
				76.085	65.894		
162.086	gotovini 3.000 K	6.620		81.031	70.961		
		8.611		91.408	76.429		
		28.179		93.523	83.213		
54.571	gotovini 20.000 K	38.440		107.953	85.846		
		52.389		112.306	90.497		
		52.794		113.416	93.647		
55.713	efektih ā 10.000 K	69.527		116.221	95.116		
114.696		79.583		117.981	111.115		
		101.182		127.771	113.287		
55.0.4		109.246		130.226	113.673		
167.364	efektih ā 5.000 K	123.292		134.404	118.119		
188.291		15.461		143.141	120.517		
197.894		173.834		144.608	122.553		
		177.948		151.84	132.065		
24.320		179.371		168.086	137.768		
24.481		185.999		177.567	146.839		
54.281	efektih ā 2.000 K	187.163		191.610	155.988		
181.446		193.310			156.001		
186.062		195.94			174.965		
197.565		196.886		2.432	175.233		
				8.243	175.467		
				8.846	176.271		
8.405		3.789		8.937	182.106		
15.699		3.797		9.623	185.612		
31.687		6.039		24.450	186.705		
42.874		20.157		30.383	190.156		
54.598	efektih ā 1.000 K	24.425		32.230	198.081		
95.798		25.189		32.832	198.706		
111.794		27.046		36.092	199.645		
128.437		29.869		36.990			
128.700		30.152		42.015			
166.739		63.352		47.679			

Ostale izžrebane številke z dobitki ā 40, 20 in 10 K so razvidne iz žrebnega seznama, katerega se dobi pri upravnem svet efektne loterije v Novem mestu, ako se vpošlje zanj 1 dinar. Izplačevanje ozir. oddaja efektov se prične 5. septembra in traja do v-tetega 4. oktobra 1921 pri Mestni hranilnici v Novem mestu sistem, ki doprinese izvrine od upravnega sveta vidirane srečke. Za poštno pošiljatev pripadajočega efekta je treba vplačati oziroma vposlati poštino in stroške zavojnine. Vsi dobitki, kateri se iz kakršnega koli vzroka ne dvignejo do v-tetega 4. oktobra 1921 do 18. ure, zapadejo v korist zgradbe „Sokolskega doma“ v Novem mestu.

Sadjerejci in vinorejci, pozor!

Prodajam dobro ohranjeno

stiskalnico (prešo)

za sadje s pogonom na motor ali z vodno silo. — Anton Papler, Verbne, p. Radovljica.

HLODE

vsake vrste, gozdne parcele, deske in trame kupuje

lesna družba „Ilirija“

v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 8.

Lastni razstavní paviljon na ljubljanskem velikem semnju od dne 3. do dne 12. septembra 1921.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode delniška družba v Ljubljani.

Telefon št. 1—67 (Ljubljana).

Brzjavaj: Papirnica Vevče.

T. & centrala: Papirnica v Vevčah. Pošta: D. M. v Polju pri Ljubljani. Postaja južne železnice: ZALOG.

Papirnice v Vevčah, papirnica, tvornica celuloze in lesovine !!! v Goričanih in tvornica lesovine v Medvodah !!!

Mesečno proizvajanje 100 vagonov raznih vrst papirja:

Papir iz tkanine, brezlesni pismeni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir. Strojepisni, bankpost-, karton- in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept-meliran, nebeljeni konceptni papir; srednjefini pisalni in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzjavni sviki in papir za naustnice (stročnice). Navadni tiskovni kuler in papir za lepake v vseh barvah. Rotacijski tiskovni papir. Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.

Vplačena delniška glavica

—K 30.000.000—.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Telefon št. 567.

Čekovni račun 12.205.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Obrtniki, naša moč in dobrobit sta mogoča samo v res trdni organizaciji vsega obrtniškega stanu.

Žepne,
stenske,
nihalne,
kuhinjske
ure,
budiljke,
zlatnino
in
srebrnino
kupite naj-
ceneje
pri trvdki

Ivan Pakiž

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Trgovina z železnino

Erjavec & Turk

„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazorjev trg št. 7

nasproti križanški cerkvi (prej Hammer-
schmidt-Mühleisen).

Zaloga cementa in karbida.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon **Ljubljana** Telefon
int. št. 3 int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po naj-
ugodnejših dnevnih cenah, sprejema vloge
na hranilne knjižice in na tekoči račun ter
jih obrestuje po najugodnejših pogojih;
ima poseben borzni oddelek.

AVTOMOBILI

motorji

KOLESA

PNEVMATIKA vsi deli in oprema
en gros en détail

J. GOREC, LJUBLJANA,
Gospodarska c. 14.

Semenj: Paviljon H št. 250.

Reklamna ponudba

samo 20 dni veljavna!

Ker hočem opustiti svojo zalogo ur, pošiljam v roku 20
dni vsakomur, ki pošlje ta iz časnika izrezani oglas, krasno
remontoirko (za gospode), izborna opremljena, 30 ur idočo,
s triletno pismeno garancijo, za reklamno ceno 40 namesto
85 dinarjev franco proti prejšnji vposlatvi dotičnega zneska
v priporočenem pismu. Ura se dopošlje takoj priporočeno.
Po povzetju se pošlje le proti ari 10 dinarjev.

Skladišče ur Adolf Mith, Zagreb, Samostanska 4.

Uvoz in prodaja razno-
vrstnega inozemskega
manufaktur-
nega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni
oddelek za pletenine,
trikotajo in perilo.

I. SANDRIN
LJUBLJANA

velika zaloga vsakovrstnega

tuzemskega in inozemskega **USNJA**

na debelo

MESTNI TRG 6

Ministrstvo financ kralj. Srbov, Hrvatov in Slovencev.

7% državno investicijsko posojilo l. 1921. v iznosu Din. 500,000.000.

Poziv na vpis.

Minister financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju Uredbe z dne 27./VI. 1921 Dšt. 7941 vzakonjene s členom 130 Ustava pozivlje na vpis

**7%, državnega investicijskega posojila
v nominalnem znesku Din. 500,000.000.**

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra kakor: popravilo, izvršitev in razširjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje započetih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je D. 500,000.000 izdan al pari v kosih po Din. 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 v 50 000 serijah po 100 številkih, obresti so 7% na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnicah in za to pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakršnega koli davka, kolka in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, mora se imejteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija počenja 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano s hipoteko, a potrebna vsota za anuitet (obresti in amortizacijo) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavcije, upotrebljevati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih podjetjih.

Obveznice se morejo lombardirati pri Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podružnicah po zakonskih propisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, sreskih in občinskih) kakor tudi vseh taks in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921.

pri vseh denarnih zavodih Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor.

Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev poročilo o skupni porabi istega.

Beograd, meseca julija 1921.

Minister financ:

Dr. Kosta Kumanudi s. r.